

Veluwsche Stoomtrein Maatschappij

Beleidsplan 2021-2030

www.stoomtrein.org

Veluwsche
Stoomtrein
Maatschappij

Dit beleidsplan is samengesteld door:
Stichting Veluwsche Stoomtrein Maatschappij
Rijnstraat 68, 7332 AX Apeldoorn

Telefoon: 055 - 506 1989
Internet: www.stoomtrein.org
E-mail VSM: info@stoomtrein.org

Museumstation Beekbergen
Dorpsstraat 140, 7361 AZ Beekbergen

Voorwoord	p	3
1. Veluwsche Stoomtrein Maatschappij	P	5
2. Organisatie	p.	7
2.1. Medewerkers		
2.2. Duurzaamheid		
2.3. Financiën		
2.4. Samenwerkingsverbanden		
3. Infrastructuur	p.	11
3.1. Museumstoomdepot Beekbergen		
3.2. Overige stations		
3.3. Actieve beveiliging overwegen		
3.4. Infra, onderhoud en aanleg		
4. Collectie / Rijdend materieel	P	15
5. Werkplaatsen	P	19
6. Bezoekers	P	21
7. Samenvatting speerpunten	P	22

Het voor u liggende ‘Beleidsplan Veluwsche Stoomtrein Maatschappij (VSM) 2021-2030’ beschrijft de doelstellingen voor de VSM voor de aankomende 10 jaar. Binnen de VSM zijn een groot aantal vrijwilligers actief die met veel enthousiasme werken aan het behoud van een rijdende historische stoomtrein en aan de diverse projecten van de VSM. Gezien de grote hoeveelheid aan projecten wordt in dit document nader richting gegeven en wordt er inzicht gegeven in de prioriteiten m.b.t. de diverse initiatieven.

In 1975 werd de treindienst opgestart met stoomlocomotief 094 055, hier op de foto vanaf Eerbeek onderweg naar Dieren.

1. Veluwsche Stoomtrein Maatschappij

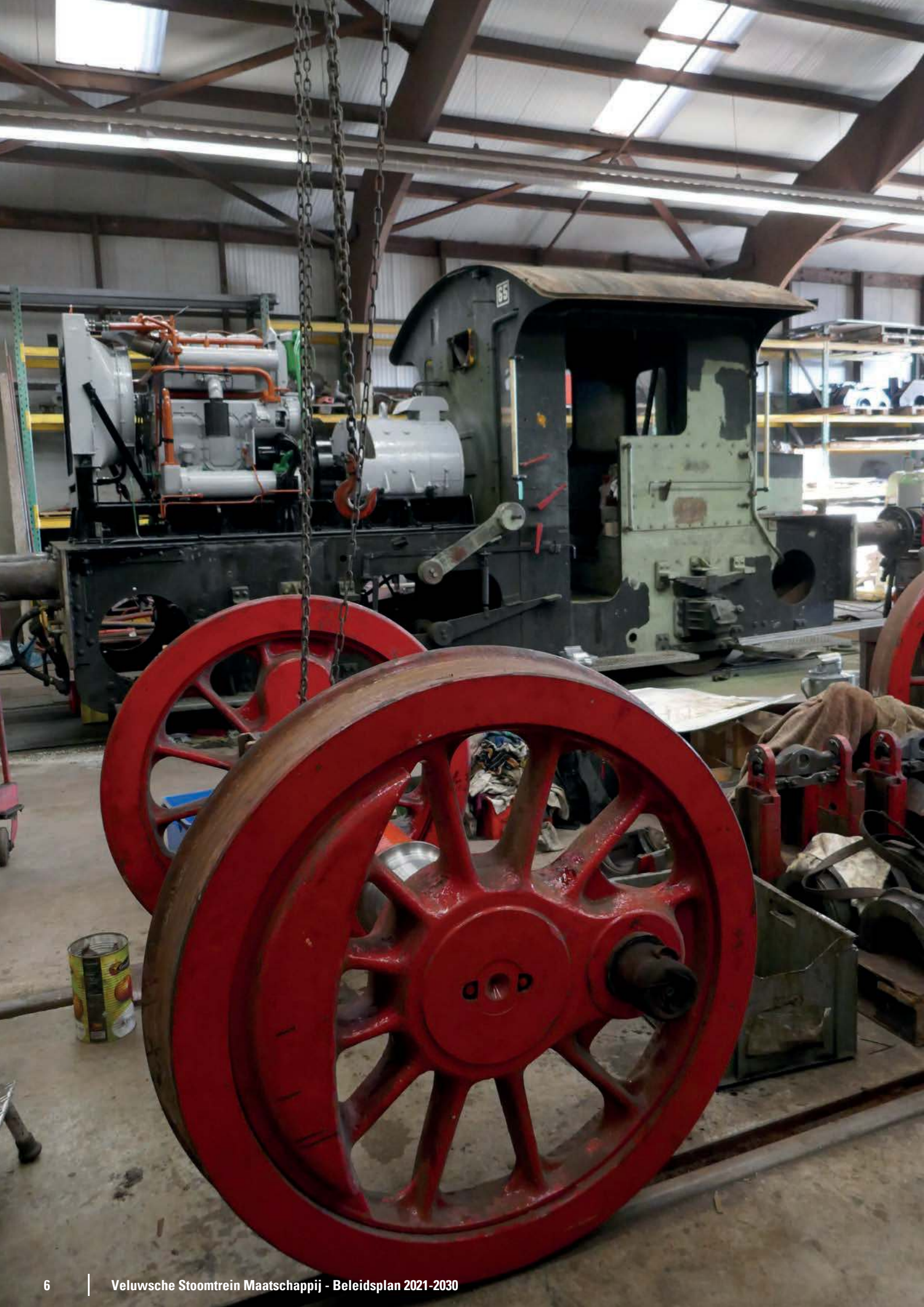
De VSM is opgericht in 1975. Uitgangspunt van de VSM is het ontwikkelen en in stand houden van een “levend” spoorwegmuseum. Doelstelling is om de reiziger en bezoeker van de VSM de spoorlijn ten tijde van de stoom- en de eerste dieseltreinen te laten herbeleven. Hierbij is gekozen voor het tijdsbeeld van de spoorwegen in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan stoom- en dieseltreinen, maar ook aan stations, stations aankleding, rijtuigen, de spoorlijn en historische seinen. Het unieke van de VSM is de veelzijdigheid.

De VSM beschikt over:

- De grootste collectie (bedrijfsvaardige) historische stoom- en diesellocomotieven van Nederland en waarschijnlijk zelfs van Europa. Een aantal van deze stoom- en diesellocomotieven zijn ook toegelaten op het nationale spoorweganet.
- Meerdere rijtuigstammen (aantal rijtuigen van hetzelfde type met meerdere klassen) met ieder zijn eigen sfeer.
- Een eigen spoorlijn waar de historie van de jaren '50-'60 wordt getoond en waarop de locomotieven, rijtuigen en goederenwagens uit die tijd rijdend kunnen worden ervaren.
- Een museumstoomdepot waar “live” de imposante stoomlocomotieven bewonderd kunnen worden tijdens onder andere het draaien op de daarvoor bestemde draaischijf, het water nemen en het kolen laden.
- Een eigen gecertificeerde werkplaats met twee locaties: Beekbergen voor het lopende onderhoud en Apeldoorn voor de grote revisies.

Mede door de veelzijdigheid is het levende spoorwegmuseum een toeristische attractie op de Veluwe en draagt bij aan een cultuurhistorische uitstraling van de Veluwe. Het station van Beekbergen met onder andere de locomotiefloods en draaischijf, vormt het museale centrum. Het ontvangstgebouw biedt de mogelijkheid om zowel individuele als grotere groepen bezoekers te ontvangen. Daarnaast kan de bezoeker door een rit met de museumtrein sferen van vroegere tijden herbeleven. Ook is het mogelijk om in de trein te genieten van een diner, terwijl men door het glooiende en afwisselende landschap van de Veluwe rijdt.

2. Organisatie

De Stichting Veluwsche Stoomtrein Maatschappij is een onafhankelijke organisatie. Het bestuur van de Stichting Veluwsche Stoomtrein Maatschappij wordt gevormd door maximaal 9 personen, die zich met name richten op de samenstelling van de collectie, het formuleren van het beleid en fondsenwerving.

De doelstellingen van de stichting VSM staan beschreven in artikel 2 van de statuten van de stichting:

1. Het bevorderen van activiteiten welke kunnen bijdragen tot het kweken van belangstelling voor stoomspoorwegen in het algemeen, meer speciaal voor de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij B.V., gevestigd te Beekbergen, gemeente Apeldoorn, hierna ook te noemen: de V.S.M.
2. Haar werkzaamheden te verrichten in overeenstemming met de doelstellingen van de V.S.M.;
3. Het in eigendom verkrijgen en zo mogelijk beschikbaar stellen van materieel en onroerend goed voor bovengenoemd doel;
4. Het bevorderen van de samenwerking met andere organisaties met een soortgelijk doel;
5. Het verwerven van belangen in de V.S.M. en andere organisaties of rechtspersonen met een gelijkgericht doel als de V.S.M., en het geven van financiële en/of materiële steun aan de V.S.M. en die organisaties in de vorm van schenkingen en/of leningen, indien en voorzover daardoor het doel van de stichting wordt bevorderd.

De stichting VSM is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

De Stichting is op haar beurt volledig eigenaar van twee besloten vennootschappen, VSM Holding BV en de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij BV. Vanaf 1975 was de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij (VSM) een Besloten Vennootschap, dit was destijds een voorwaarde van de Nederlandse Spoorwegen om voor een concessie in aanmerking te komen. De dagelijkse leiding van de VSM is nog altijd gedelegeerd aan de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij BV, welke onder leiding staat van een door het stichtingsbestuur aangestelde directie.

De directie is verantwoordelijk voor:

- Voldoen aan alle wettelijke vereisten voor het uitvoeren van de dienstregeling waaronder
 - o voldoende goedgekeurd spoorwagematerieel
 - o voldoende opgeleid werkplaats en exploitatie personeel
 - o in stand houden van de infrastructuur, waaronder het deel van de spoorlijn Apeldoorn Dieren dat in eigendom is van de VSM
- Zorgdragen voor een gezond financieel beleid
- Zorgdragen voor het aantrekken van potentiële reizigers en bezoekers via het marketingbeleid.
- Zorgdragen voor het dagelijks onderhoud van de collectie.

De VSM kent voor de uitvoering van de verschillende werkzaamheden een bedrijfsmatige aanpak. Het werk is verdeeld in werkgroepen die door ploegleiders worden geleid. De ploegleiders van deze commissies vormen samen met de directie en de voorzitter van het bestuur het Management Team. Hierin worden maandelijks de werkzaamheden besproken en de voorstellen door directie en bestuur uitgewerkt.

2.1. Medewerkers

De VSM is een 100% vrijwilligersorganisatie. Dat is iets waar de VSM trots op is. De treindienst, het onderhoud van materieel en spoor, maar ook het kantoorwerk, zoals de administratie, marketing en andere organisatorische zaken worden volledig door vrijwilligers gedaan. De VSM is een erkend spoorwegbedrijf dat moet voldoen aan wet- en regelgeving aangaande materieel-, infra- en vervoersprocessen. Geschiktheid en opleiding spelen daarom een belangrijke rol binnen de VSM. Afhankelijk van de functie zullen de vrijwilligers (medisch) geschikt moeten zijn en de juiste opleidingen gevolgd moeten hebben om deze functie te kunnen vervullen en werkzaamheden uit te voeren. De VSM biedt haar vrijwilligers opleidingen tot (hoofd-) conducteur, catering, stoker en machinist in eigen beheer aan, waarbij uiteraard waar nodig de wettelijke toetsing plaatsvindt door gecertificeerde examinatoren. Ook het werkplaats- en infrapersoneel wordt intern opgeleid. Dit gaat met name via het meester en leerling principe; minder ervaren personeel leert het werk tijdens de uitvoering van de diverse werkzaamheden door mee te lopen met het meer ervaren personeel.

Veel specifieke kennis op het gebied van exploitatie en onderhoud van historisch materieel is in de loop der jaren opgebouwd binnen de VSM en wordt gedeeld binnen de medewerkersgroep. De overige expertises nemen de medewerkers vaak mee uit hun dagelijks werk. Vele beroepen en opleidingen zijn vertegenwoordigd, van hoog tot laag, van technisch naar dienstverlenend en administratief. Andersom werkt het ook: veel jonge mensen zijn door de VSM in contact gekomen en geïnteresseerd geraakt in techniek of het spoorbedrijf in het algemeen en hebben ervaring kunnen opdoen binnen de VSM. Dit heeft veelal een positief effect op de carrière perspectieven binnen het bedrijfsleven. De VSM hecht veel waarde aan het vertrouwd maken van jongvolwassenen met de

techniek en het spoorbedrijf.

Werken met uitsluitend vrijwilligers brengt ook uitdagingen met zich mee. Vrijwilligheid is dan ook wat anders dan vrijblijvendheid. Als er een rit is aangekondigd, dan zal de trein ook moeten rijden. Dat wil zeggen dat het materieel klaar moet staan en bevoegd personeel beschikbaar moet zijn. Dat geeft een belasting en verantwoordelijkheid bij vrijwilligers, die vergelijkbaar is met beroepskrachten. Ook wisselt de personele capaciteit, waardoor de duur van projecten niet altijd goed is in te schatten en prioriteiten soms bijgesteld moeten worden. Gelukkig zijn deze uitdagingen te overwinnen en is het tot nu toe mogelijk om de VSM draaiende te houden met vrijwilligers. De gedrevenheid en het enthousiasme van vrijwilligers is niet te evenaren met betaalde krachten. De VSM streeft er dan ook naar om een 100% vrijwilligersorganisatie te blijven. Dit houdt in dat de VSM continue op zoek is naar nieuwe vrijwilligers om het medewerkersbestand op niveau te houden en waar mogelijk uit te breiden. Het enthousiasmeren van met name jongvolwassenen voor de VSM is een speerpunt van de VSM om ook naar de toekomst toe voldoende vrijwilligers te hebben en te houden.

De komende 10 jaar wil de VSM de kennis verder borgen door het verbeteren van de interne opleidingsprogramma's en het enthousiasmeren van nieuwe medewerkers.

2.2. Duurzaamheid

Hoewel spoorvervoer een van de duurzaamste vervoersvormen is, hebben stoomlocomotieven dat imago zeker niet. Ondanks het feit dat wij dit imago niet makkelijk kunnen veranderen, wil de VSM wel mee bewegen in de verduurzaming van Nederland. De VSM kijkt waar het technisch, financieel en bedrijfsmatig mogelijk is om te verduurzamen zonder afbreuk te doen aan het historisch karakter of beleving van onze bezoekers. Een voorbeeld hiervan is de keuze van de te verstoken kolen, hierbij wordt heel bewust gekozen voor goede kwaliteit kolen, waardoor rookuitstoot wordt beperkt. Hierover wordt ook overleg gevoerd met onze collega museummaatschappijen. De VSM wil de ontwikkelingen de komende 10 jaar scherp in de gaten houden en waar mogelijk implementeren in onze organisatie.

2.3. Financiën

De VSM heeft een trouwe groep donateurs en ook enkele vaste sponsors, waarvan jaarlijks bijdragen worden ontvangen. Ook worden wel eenmalige schenkingen en legaten ontvangen. Deze bijdragen worden voornamelijk gebruikt om projecten te financieren. Structurele subsidies ontvangt de VSM niet. Voor grotere bouw- en restauratieprojecten of evenementen worden wel incidenteel subsidies aangevraagd en verkregen.

2.4. Samenwerkingsverbanden

De VSM participeert in verschillende samenwerkingsverbanden.

Voor het beheer en exploitatie van de collectie zijn er divers samenwerkingsverbanden met de collega spoorweg musea. Voor het restaureren van collectiestukken werkt de VSM samen met diverse specialisten van de collega museumbedrijven. Ook worden de specialisten van de VSM regelmatig geraadpleegd door onze collega museums. De kennis wordt vrijelijk over en weer uitgewisseld. Daarnaast bezoekt een VSM (stoom) trein regelmatig collega museumbedrijven of ontvangen wij bezoek van collega musea. In de afgelopen 10 jaar zijn collectiestukken van de VSM ook langdurig uitgeleend, bij voorbeeld voor tentoonstellingen in het Spoorwegmuseum in Utrecht, of voor de bevrijdingstrein van de Stichting 162. De samenwerking met onze collega museumbedrijven beperkt zich niet alleen hiertoe. Ook op het gebied van regelgeving is de VSM met de spoorweg musea in contact via Historisch Railvervoer Nederland (HRN). HRN maakt op zijn beurt weer deel

Om een collectie van industrieel erfgoed te kunnen behouden is veel geld nodig. De VSM verkrijgt haar inkomsten voornamelijk van donateurs en uit de verkoop van treinkaartjes. Door het rijden voor toeristen en andere belangstellenden op de vooraf vastgestelde rijdagen en tijdens evenementen, als ook de verhuur van het materieel voor gezelschapsritten, filmopnamen en andere gelegenheden aangevuld met inkomsten uit souvenirs en horeca kan de exploitatie normaal gesproken gedekt worden.

uit van het Europese samenwerkingsverband FEDECRAIL.

Met betrekking tot de ontwikkeling van het toerisme op de Veluwe participeert de VSM in het samenwerkingsverband Visit Veluwe en het Toeristisch Platform Apeldoorn. Ook op andere punten wordt samengewerkt met de VVV's om het toerisme aantrekkelijker te maken. Hierbij proberen de diverse participanten om elkaar te versterken. Daarnaast is er regelmatig contact met de gemeente Apeldoorn, Brummen en Rheden over toeristische en overige zaken.

De VSM is altijd actief om samen met de andere toeristische en museale trekpleisters rond de spoorlijn Apeldoorn-Dieren arrangementen te ontwikkelen om onze bezoekers meer te kunnen bieden dan alleen de treinreis. Dit is met name de verantwoordelijkheid van ons marketing team.

Het MITROPA-restauratierijtuig van de VSM in het Spoorwegmuseum in Utrecht voor de tentoonstelling 'Tosti's Truffels Treinen' (2020)

De Koningslijn

De VSM beschikt over een eigen spoorlijn tussen Apeldoorn en Dieren, met tussenstations in Beekbergen, Loenen en Eerbeek en een halte bij Immenbergweg. Het traject van totaal 22 kilometer maakte oorspronkelijk deel uit van “Spoorwegen Koning Willem I”, die in 1882 het predicaat ‘Koninklijk’ kreeg.

Het was Koning Willem I (‘koning koopman’) die zich persoonlijk inzette om de Veluwe per spoor te ontsluiten. Zo had hij al in 1876 een aansluiting van paleis Het Loo op de spoorlijn Amersfoort - Apeldoorn weten te bewerkstellen. Deze lijn, de ‘Koningslijn’ genaamd, bestaat niet meer. Om de koninklijke betrokkenheid levend te houden heeft de VSM deze naam weer in ere hersteld en spreken we nu over de ‘Koningslijn’ als we het traject Apeldoorn-Dieren bedoelen.

3. Infrastructuur

Het beleid van de VSM is erop gericht om de langs het traject gelegen stations niet alleen als in- en uitstap mogelijkheid met een historische uitstraling te gebruiken. De stations moeten ook voor een langer verblijf aantrekkelijk zijn hetgeen mede wordt gerealiseerd door de aanwezigheid van een historische ambiance. Deze ambiance is ook langs de spoorlijnen aanwezig onder andere door toevoeging van historische stijlelementen zoals hectometeraanduiding, telegraafleiding, overwegen met andreaskruisen en bebording en klassieke treinbeveiliging met armseinen en klassieke bebordingen. Hierbij streeft de VSM naar een tijdsbeeld uit de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw.

De spoorlijn is ook een verbindende schakel in de samenwerking rond het beleavingsgebied, de industriële veluwe. In dit beleavingsgebied werkt de VSM samen met de lokale overheid in het toeristisch verband Visit Veluwe.

3.1. Museumstoomdepot Beekbergen

Het station Beekbergen en haar omgeving maakt deel uit van het levende spoorweg museum. Dit is het kloppend hart van de VSM. Het stationsgebouw (gebouwd in 1886) is in 1999 in gedeeltelijk oorspronkelijke staat hersteld. De noord- en de westzijde van de buitengevels zijn gepleisterd en geschilderd. Een deel van het stationsgebouw wordt als stationskantoor gebruikt en is in 1999 in oude stijl opnieuw ingericht. In die periode is ook een nieuw perron, voorzien van gietijzeren lantaarns en ijzeren banken aangelegd. In 2014 is er tegenover het bestaande stationsgebouw, een ontvangstgebouw in oude stijl gerealiseerd.

Het museumstoomdepot heeft zich de laatste jaren ontwikkeld tot een unieke beleving van vroegere tijden. Locomotieven worden gedraaid en voorzien van water en kolen. Hiervoor is een draaischijf herbouwd en zijn werkende waterkolommen aangelegd. Een kolenbunker met kolenkraan completeert het geheel. In Beekbergen is ook een belangrijk deel van andere historische spoorwegelementen geconcentreerd. De aanleg van een seinstelsel is deels gerealiseerd en zal binnen deze beleidsperiode verder worden uitgebreid. Hierbij gaat het om het plaatsen van mechanisch en elektrisch bediende seinpalen en originele bedieningstoestellen. Na deze beleidsperiode wil de VSM ook een seinhuis in Beekbergen realiseren.

Het station Beekbergen fungeert ook als historisch museumstoomdepot en de daar aanwezige werkplaats is ook de expositieruimte voor een deel van het rijdend materieel. In de werkplaats voeren de vrijwilligers van de VSM het noodzakelijke onderhoud aan het rijdende materieel uit. Tijdens een groot aantal rijdagen wordt de werkplaats opengesteld voor onze bezoekers zodat zij de imposante locomotieven van dichtbij kunnen bewonderen.

De bezoermogelijkheden van de werkplaats die de VSM de laatste jaren heeft ontwikkeld worden goed gewaardeerd door onze bezoekers. Echter is hier nog veel ruimte voor verbetering doordat ook de dagelijkse onderhoudswerkzaamheden aan de stoom- en diesellocomotieven hier plaats moeten vinden. Hierdoor is het lastig om in de werkplaats een goede en consistente expositie van ons materieel plaats te laten vinden. Om dit te verbeteren wil de VSM een expositieloods in Beekbergen realiseren. In deze expositieloods kan de VSM tijdens het rijseizoen een semi permanente tentoonstelling realiseren waar onze bezoekers de collectiestukken van de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij in een veilige setting kunnen beleven.

Wij willen de plannen in de eerste vijf jaar van dit beleidsplan uitwerken en de benodigde financiering in beeld brengen. De VSM verwacht deze expositieloods niet geheel met eigen middelen te kunnen realiseren, De komende jaren zullen wij dus ook kijken naar welke externe fondsen en subsidiegevers hier een bijdrage aan kunnen leveren. Hierdoor is de stationsomgeving een op zichzelf staande attractie geworden, ook als de treinen niet rijden.

3.2. Overige stations

De VSM-spoorlijn heeft in zowel Apeldoorn als Dieren aansluiting op het landelijke spoorwegnet. Deze aansluitingen liggen ter hoogte van de plaatselijke stations. Helaas kunnen de VSM-treinen niet van die stations gebruikmaken, maar zijn speciale perrons voor de VSM-treinen aangelegd.

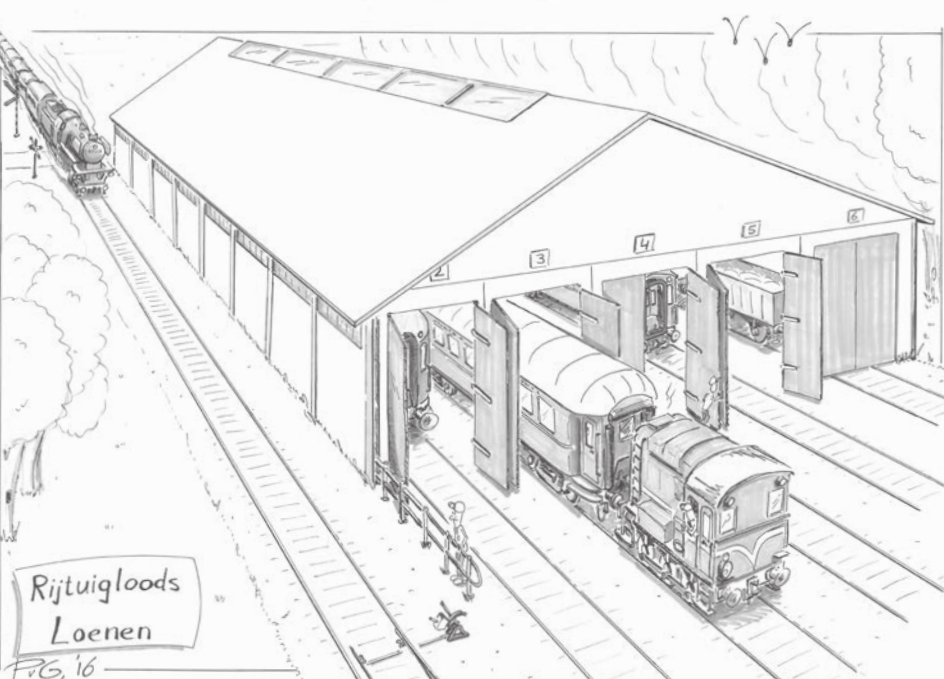
Station Apeldoorn

Het station van Apeldoorn, is voor de reizigers die met het OV naar de VSM komen het opstappunt. De VSM heeft een apart perron in Apeldoorn. In de verdere toekomst zou een stationsgebouw met bijpassende aankleding een verdere bijdrage kunnen leveren aan de beleving van de spoortijd van Toen. Een eerste aanzet zou een passende perronoverkapping kunnen zijn, een plan voor de langere termijn.

Stationsterrein Loenen

Het station in Loenen bestaat op dit moment slechts uit een aantal sporen met een eenvoudig perron. Het stationsterrein in Loenen is voor de VSM van strategisch belang. De VSM wil dit gebied ontwikkelen tot een historische stationsomgeving, In de afgelopen jaren is er een stuk grond verworven, dat verdere ontwikkeling mogelijk maakt.

Om de historische collectie in stand te houden is het dringend noodzakelijk dat het materieel wat nu nog dag en nacht buiten staat onder dak komt. Alleen dan worden de vele duizenden uren vrijwilligerswerk optimaal besteed en kan er meer tijd beschikbaar worden gemaakt om nog meer uniek historisch spoorwegmaterieel te restaureren en te behouden voor de toekomstige generaties.

Halte Immenbergweg

Deze is in de beginjaren door de VSM gerealiseerd, voornamelijk om de aldaar gelegen campings en bungalowparken een op- en afstapmogelijkheid te bieden. Deze halte ligt onder het viaduct van de A50, zodat er gelijk sprake is van een gedeeltelijke overkapping. Halte Immenbergweg is in 1993 opgewaardeerd en vormt een knooppunt van enkele fietsroutes.

Op korte termijn wil de VSM in Loenen dan ook een stallingsloods met vijf sporen gaan bouwen, Deze plannen zijn op het moment schrijven in een afrondende fase, de bedoeling is de bouw eind 2021 op te starten.

De VSM is uiteindelijk van plan het terrein deels om te vormen tot een attractie waar behalve de spoortijd van toen ook andere thema's een beeld geven uit de tijd van onze voorouders. Deels kan dit gebeuren op het door de VSM verworven terrein met de 2 loodsen die vroeger van defensie waren. Na de realisatie van de stallingsloods wil de VSM doorgaan met het stationsgebied van Loenen verder aan te kleden. Hiervoor zijn al verschillende materialen verzameld. Wij zijn voornemens deze aankleding binnen de termijn van dit beleidsplan te realiseren.

Het oorspronkelijke stationsgebouw is helaas verdwenen. De VSM is van plan dit station te herbouwen, echter de herbouw valt buiten de termijn van deze beleidsperiode.

Station Eerbeek

Het oorspronkelijke station is, evenals het station in Beekbergen, bewaard gebleven. De VSM streeft ernaar om eigenaar te worden van dit station. Op het kopspoor staan ter aankleding goederenwagens die volgens een bepaald thema ingericht kunnen worden zoals bijvoorbeeld het verhaal van de papierindustrie en of de kolentransporten. Samen met de gemeente willen we ons inspannen om ook het stationsplein, wat nu toch vrij ongezellig en verlaten is, anders in te richten, zodat het meer past bij de bij de sfeer die de VSM wil uitdragen en zodat dat ook gebruikt kan worden voor diverse doeleinden met een relatie naar het verleden. Deze plannen zijn met name afhankelijk van de voortgang van de gemeentelijke plannen en vallen anders buiten de beleidsperiode.

Station Laag Soeren

Hier is niets meer overgebleven van de oude tijd zoals bijvoorbeeld het oude stationsgebouw. De VSM heeft de wens om het stationsgebouw in de verdere toekomst te herbouwen en het gebied te ontwikkelen. Dit plan valt buiten deze beleidsperiode.

3.3. Actieve beveiliging diverse overwegen

Een bijzonder aspect wat de komende 10 jaar de volle aandacht van de VSM heeft zijn de overwegen. Door het huidige beleid van de overheid om niet actief beveiligde overwegen (in de volksmond 'onbewaakte overwegen') in de komende jaren uit te faseren, ligt er een druk op de VSM om ook de overwegen in de spoorlijn Apeldoorn -Dieren aan te pakken. De verkeersdeelnemers raken namelijk in hoog tempo onbekend met de verkeerssituatie en verkeersregels omtrent deze overwegen. Daarom wordt er naar gestreefd om met een combinatie van heden ten dage gebruikelijke en gecertificeerde oplossingen én met gebruikmaking van historische componenten zowel de veiligheid op de overwegen te waarborgen en het historisch karakter van onze spoorlijn te handhaven.

Het preventief aanpassen van de overwegen met actieve beveiliging is voor de VSM een te grote financiële opgave. De VSM monitort de verkeersstromen en zal in overleg treden met de gemeente zodra de verkeerssituatie lijkt te verslechteren. Samen met de gemeenten moet er gekeken worden welke mogelijkheden en oplossingen er haalbaar zijn om afsluiting van overwegen voor gemotoriseerd verkeer zo veel mogelijk te voorkomen. De VSM streeft ernaar de komende 5 jaar de meest verkeers intensieve 'onbewaakte' overwegen van actieve beveiliging te voorzien. Hiervoor zal de VSM op zoek gaan naar subsidiegevers waaronder de lokale en landelijke overheid. Iedere 5 jaar wil de VSM de veiligheidssituatie op de overwegen evalueren en waar nodig de speerpunten van het overwegbeleid voor de volgende 5 jaar bijstellen.

Station Dieren

Het oude NS station heeft een hoge monumentale waarde. De VSM sporen liggen direct naast dit station maar ontberen de nodige faciliteiten en aankleding. Een eerste aanzet zou een passende schuilgelegenheid kunnen zijn. Op het VSM perron in Dieren zou in de verdere toekomst een stationsgebouw met bijpassende aankleding een verdere bijdrage kunnen leveren aan de beleving van de spoortijd van toen. Deze plannen zullen pas na deze beleidsperiode verder worden uitgewerkt.

3.4. Infra, onderhoud en aanleg

Ook de aanleg en het onderhoud aan de sporen, overwegen, wissels en bruggen wordt volledig in eigen beheer gerealiseerd. Hiertoe beschikt de VSM over een eigen "infra-trein" die voorzien is van professionele materialen en gereedschappen om dit zelfstandig en professioneel uit te kunnen voeren.

Naast het regulier onderhoud om de kwaliteit van de spoorlijn te waarborgen wil de VSM de komende 10 jaar de historische aankleding verbeteren. Hieronder valt onder andere het historische seinenstelsel. In de afgelopen jaren zijn ter decoratie reeds diverse oude seinpalen opgeknapt en langs de lijn geplaatst. Wij willen in de komende 10 jaar een groot aantal van deze seinpalen ook bedienbaar maken zodat wij onze bezoekers het seinenstelsel van de jaren 50 en 60 kunnen demonstreren.

Samen met de gemeente Apeldoorn is de 1e geautomatiseerde overweg ondertussen gerealiseerd.

4. Collectie / Rijdend materieel

Sinds 1975 heeft de VSM zich bezig gehouden met het verzamelen en in bedrijfsvaardige toestand brengen en houden van een grote collectie historisch spoorwagematerieel. Het materieelpark is in de afgelopen periode uitgegroeid tot één van de grotere van Europa.

Het bestuur draagt zorg voor het beheer van de collectie in de vorm van verwerving, restauratie en afstoten van collectiestukken. Daarbij wordt kritisch gekeken naar de totale collectie en hoe wij deze kunnen onderhouden en verbeteren. Bij nieuw te verwerven collectiestukken zal worden getoetst op historische waarde, passend in het tijdsbeeld van de jaren 50 en 60, de bruikbaarheid in de exploitatie en de samenhang met de rest van de collectie.

Per deelcollectie (stoomlocomotieven, diesellocomotieven, reizigersrijtuigen, goederenwagens en ondersteunend materieel is een document geschreven, of wordt in de komende jaren geschreven, hoe wij de in dit beleidsplan omschreven doelstelling vormgeven. Hierin worden ook de speerpunten per materieelsoort beschreven.

Het merendeel van de stoomlocomotieven uit de VSM-collectie is afkomstig uit Duitsland. De collectie diesellocomotieven is geheel Nederlands uit het NS-tijdperk. Het tijdsbeeld wat de VSM na wil streven is vanwege onze collectie dan ook bepaald op de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw. In Nederland was de stoomtractie al vervangen voor elektrische of diesellocomotieven. Maar, met name in de grensregio, kwamen de Duitse stoomlocomotieven nog regelmatig met internationale personen- of goederentreinen op Nederlands grondgebied.

Bij, of beter gezegd achter, locomotieven horen natuurlijk rijtuigen. De VSM heeft de beschikking over twee verschillende, unieke, Nederlandse rijtuigstammen. De zogenaamde “Bokkendozen” uit 1924 en een stam zogenaamde “bolkoprijtuigen” uit de jaren 40 en 50. Hiervan zijn alleen de blokkendozen momenteel rijvaardig. Tevens heeft de VSM een stam van zogenaamde lokaalspoorrijtuigen, welke uit Oostenrijk afkomstig zijn. Naast zitrijtuigen is de VSM ook in het bezit van een internationale trein bestaande uit restauratie, salon- en slaapwagens. Tenslotte beschikt de VSM over een zeer gevarieerde goederenwagenstam, met bijna uitsluitend wagens van Nederlandse herkomst.

Het aantal stoom- en diesellocomotieven dat nu tot de VSM collectie behoort, staat niet in verhouding tot datgene wat voor de exploitatie benodigd is. Er zijn meerdere redenen om toch over een omvangrijke materieelcapaciteit te beschikken:

- Een ruime reserve biedt een gunstige situatie voor het onderhoud: er is meer tijd om locomotieven kleine en grote revisies te geven zonder direct onder tijdsdruk te komen te staan. Dit is des te meer gewenst wanneer het om een organisatie gaat die, zoals de VSM, uitsluitend uit vrijwilligers bestaat.
- Hoewel de VSM stoomlocomotieven uit verschillende series en type bezit, zijn onderdelen goed uitwisselbaar. Dit idee is in de jaren '20 van de vorige eeuw in Duitsland ontwikkeld om de locomotieven te standaardiseren en zo het uitwisselen van onderdelen, het maken van kostbare mallen voor nieuwe onderdelen, deskundigheid bij het personeel, enz. te vergemakkelijken. Door voornamelijk locomotieven uit dit programma in te zetten maakt de VSM optimaal gebruik van deze voordelen.
- De niet bedrijfsvaardige locomotieven alsmede de wel bedrijfsvaardige locomotieven die niet voor de exploitatie nodig zijn, kunnen worden getoond aan het publiek. Dit is onderdeel van het museale karakter dat inmiddels in Beekbergen vorm heeft gekregen en verder uitgebouwd wordt.

De unieke Nederlandse collectiestukken staan officieel geregistreerd in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed (voorheen Stabien). Elk object is door een onafhankelijke commissie beoordeeld en heeft op basis daarvan een A- of B- of C-status gekregen. Een dergelijke status kan van belang zijn bij het verkrijgen van financiële steun van de landelijke culturele fondsen bij revisieprojecten. Naast dit register hebben we een eigen beheer van de collectie. Dit beheer richt zich zowel op de exploitatie, welke locomotieven krijgen een revisie, alsook op het beeld van de collectie als geheel. Daarbij wordt kritisch gekeken naar de totale collectie en hoe wij deze kunnen onderhouden en verbeteren. Indien een collectiestuk door veranderende inzichten niet meer binnen de collectie past kan in enkele gevallen worden besloten tot afvoer. Dit kan zowel afstoting naar een collega organisatie zijn of in het uiterste geval sloop. In geval van dit laatste worden veelal wel onderdelen bewaard ten behoeve van vergelijkbare stukken.

Het overgrote deel van de VSM collectie moet helaas in de buitenlucht gestald worden. Dit leidt tot veel extra onderhoud en tot verval van diverse materieelstukken. Een stallingruimte is dringend gewenst om dit tegen te gaan. De extra capaciteit die nodig is van de vrijwilligers om dit verval tegen te gaan kost momenteel veel energie en geld en daarom heeft dit initiatief een zeer hoge prioriteit. Voor de exploitatie is een bepaalde hoeveelheid materieel nodig. Elke materieeleenheid dient hiervoor regelmatige onderhoudsbeurten, eventuele reparaties en jaarlijkse keuringen te ondergaan. Hiernaast worden materieelstukken klaargemaakt voor de dienst in de toekomst. Dit zijn grotere projecten waarbij het materieel helemaal uit elkaar gehaald wordt ('revisie'). Verder concentreert de VSM zich steeds meer op restauratie van materieeleenheden naar een oorspronkelijke uitvoering, passend in het gekozen tijdperk. Binnen 10 jaar wil de VSM in Beekbergen een expositieloods realiseren zodat de collectie beter aan onze bezoekers getoond kan worden. Hiervoor is de VSM nog op zoek naar financiering in de vorm van fondsen en subsidies. Hoewel uitbreiding van de collectie niet het speerpunt van ons beleid is, blijven wij wel open staan voor nieuwe aanwinsten, mits zij aan onze doelstellingen voldoen en de collectie verbeteren. Wanneer zich een mogelijkheid voordoet zal de VSM voor de benodigde financiering naast de eigen middelen en donaties ook externe fondsen en subsidiegevers benaderen voor de aanschaf of restauratie van dergelijke bijzondere expositiestukken.

5. Werkplaatsen

Spoorwegverkeer is in Nederland strikt geregeld. Er is uitgebreide (inter-)nationale wet- en regelgeving voor opgesteld. De VSM is gecertificeerd als onderhoudswerkplaats. Zij voert zelfstandig onderhoud en revisies uit aan de VSM spoorvoertuigen. In de werkplaats te Beekbergen op het museumstoomdepot worden reparaties en dagelijkse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. In de hoofdwerkplaats in Apeldoorn worden de grote revisies uitgevoerd. Hier worden onder meer de grote locomotieven van meer dan 100 ton van hun wielen gelicht om onderhoud aan de lagers en wielstellen uit te kunnen voeren. Een volgende stap die wij de komende jaren in willen zetten is uitbreiding van de spoorcapaciteit in de werkplaats om ook aan de langste rijtuigen onderdak te kunnen bieden. De verdere uitbreiding van de spoorcapaciteit heeft een middelhoge prioriteit en zal op zijn vroegst tegen het eind van deze beleidsperiode opgepakt kunnen gaan worden.

6. Bezoekers

De VSM ontvangt jaarlijks ca. 60.000 reizigers. Aangezien de verkoop van treinkaartjes de belangrijkste inkomstenbron is, richt het marketingbeleid zich met name op het informeren van potentiële bezoekers rondom de mogelijkheden van de VSM. De VSM - collectie is te zien en te ervaren op de eigen lokaalspoorlijn Apeldoorn - Dieren, het Nederlandse hoofdrailnet (tussen het reguliere treinverkeer door) en op speciale evenementen. De VSM onderscheid verschillende doelgroepen: toeristen die op de Veluwe of in de directe omgeving verblijven, belangstellenden in heel Nederland, gezinnen met kinderen en senioren.

Belangrijke wervingsmiddelen zijn:

- dienstregeling folder
- persberichten
- advertenties/reclame
- internet, website en sociaal media
- (korting)acties en samenwerkingen

Doelstelling is om het aantal reizigers te laten groeien. De recreant die op zoek gaat naar een attractie is veeleisender geworden, men is aan spektakel van grote attracties gewend geraakt, men wil binnen een attractie veel kunnen beleven. Alleen maar zien is onvoldoende om vooral kinderen te boeien, een loods vol locomotieven zal niet gelijk op een warm onthaal kunnen rekenen. Beleving is het toverbegrip en daaraan heeft de VSM, genoeg te bieden. Om deze groei te realiseren richt de VSM zich op:

- Het verbeteren van het museumstoomdepot in Beekbergen, o.a. door het ontwikkelen van een expositieloods naast de werkplaats.
- Het doorontwikkelen en uitbreiden van evenementen.
- Het uitbreiden van rijdende horeca-arrangementen.
- Verder samen te werken met andere attracties op de Veluwe.
- Het verder ontwikkelen van de stations in Loenen en Eerbeek zodat zij een reisdoel op zich kunnen worden.
- Het verder ontwikkelen van de digitale media (facebook, stoomcourant) van de VSM

Om meerdere elementen van het veelzijdige VSM aanbod te combineren heeft de VSM speciale evenementen ontwikkeld. Doel is hierbij om de aantrekkingskracht en belevingswaarde van het VSM product te vergroten, bijv. door het evenement "Terug naar toen". Ook kunnen door samenwerking met cultuurhistorische attracties in de regio nieuwe bezoekers worden aangetrokken. Reizigers kunnen hun stoomtreinrit over de Veluwe combineren met aansluitend een vaartocht over de IJssel. Men reist met de Stoomtrein van Apeldoorn naar Dieren daar stapt men over op een rondvaartboot voor een vaartocht over de IJssel naar Zutphen, aansluitend kan men met de reguliere treinverbinding weer naar Apeldoorn.

7. Samenvatting speerpunten

Binnen de 10 jaar van dit beleidsplan wil de VSM zich richten op het realiseren van de volgende speerpunten:

- De kennis verder borgen door het verbeteren van de interne opleidingsprogramma's en het enthousiasmeren van nieuwe medewerkers.
- De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid worden scherp in de gaten gehouden en waar mogelijk geïmplementeerd in onze organisatie
- Realiseren van de stallingsloods in Loenen om de collectie tegen weersinvloeden te beschermen en te kunnen behouden.
- Het realiseren van een expositieloods in Beekbergen zodat de collectie beter aan onze bezoekers getoond kan worden en de geschiedenis (interactief) verteld kan worden.
- De overwegen die het meest verkeersintensief zijn voorzien van actieve beveiliging middels automatische overwegbomen.

Het beleidsplan is als richtinggevend document. Op basis van dit beleidsplan worden actieplannen ontwikkeld.